

Asia: VN/17688/2021

Työryhmän selvitysluonnos: datanhallinta-asetuksen kansallinen täytäntöönpano

Oletteko samaa mieltä datanhallinta-asetuksen sisällön kuvauksesta? Vaatiiko jokin kohta mielestänne lisää selvennystä, jotta pystytte soveltamaan datanhallinta-asetusta?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tutkimuslaitosten kuulumista asetuksen soveltamisalaan on kuvattu melko vaikeaselkoisesti datanhallinta-asetuksen johdanto-osassa, kuten selvitysluonnos toteaa. Asetuksen pätemistä tutkimuslaitoksiin kuvataan sekä organisatorisesti, että toiminnan pääasiallisuuden ja myös datan luonteen kautta. Datanhallinta-asetusta ei sovelleta ”dataan, joka on kulttuuri- ja oppilaitosten hallussa”. Kuitenkin ”silloin kun tutkimusta harjoittavat organisaatiot ovat viranomaisia tai julkisoikeudellisia laitoksia”, niihin sovelletaan datanhallinta-asetusta.

Selvitysluonnos ei viittaa lainkaan suoraan muun tyyppisten tutkimusorganisaatioiden kuin tutkimuslaitosten toimintaan, kuten esimerkiksi korkeakoulusektoriin. Selvitysluonnos tai asetuksen johdanto-osa eivät anna eväitä tulkita varsin monimutkaista asetusta korkeakoulujen toiminnan näkökulmasta. Ammattikorkeakoulujen voidaan katsoa olevan oppilaitoksia, ja samalla julkisoikeudellisia laitoksia. On epäselvää, miten asetusta tulisi soveltaa korkeakouluihin ja niiden toimintaan.

Selvitysluonnosta voisi edelleen työstää erittelemään datanhallinta-asetuksen soveltumista toisaalta tutkimusorganisaatioon julkisoikeudellisena laitoksena ja toisaalta sen hallussa olevaan tutkimusdataan. Selvitysluonnoksen mukaan asetusta lienee tulkittava niin, että organisaatio voi olla osittain datanhallinta-asetuksen soveltamisalassa ja osittain soveltamisalan ulkopuolella. Asetuksen mahdollista soveltamista korkeakoulujen toiminnassa (koulutus, TKI-toiminta) tulisi selkeyttää, erityisesti huomioiden näiden toimintalinjojen yhteydet tosiasiallisessa toiminnassa, esimerkiksi korkeakoulujen roolissa jatkuvan oppimisen järjestelmässä.

Selvitysluonnos on toimeksiannon mukaisesti tehty palvelemaan julkista sektoria, eikä se kuvaa laajemmin edellytyksiä ja vaatimuksia datanvälitys- ja altruismipalveluille ja näiden tarjoajille. Olisi tärkeää arvioida myös näiden osalta nykytilaa ja asetuksen tuomia muutoksia.

Oletteko samaa mieltä nykytilan arvioinneista? Miten datanhallinta-asetus vaikuttaa toimintaanne?

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Riippumatta asetuksen soveltamisesta tutkimukseen ja ammattikorkeakouluihin ja tähän muodostuvasta tulkintakäytännöstä, on toimeenpanosta joka tapauksessa odotettavissa välillisiä vaikutuksia korkeakoulujen TKI-toimintaan koskien datan saatavuutta ja yhteistyötä niiden organisaatioiden ja palveluntarjoajien kanssa, joita asetus koskee.

Datanhallinta-asetus on tutkimusdatan osalta vaikeasti tulkittavissa. Kansallinen ja kansainvälinen tutkimusyhteistyö edellyttää mahdollistavaa ja yhteentoimivaa lainsäädäntöä. Datanhallinta-asetuksen kansallisessa toimeenpanossa tulisi huomioida paitsi selvityksessä käsitelty julkisuuslaki ja avoimen datan direktiivi, myös tekijänoikeuslaki tutkimuskäyttöön liittyen.

Asetuksen johdanto-osassa (16) kuvataan että “julkisen sektorin elimiä kannustetaan kehittämään yhdenmukaistettu lähestymistapa ja yhdenmukaistetut prosessit, joilla kyseinen data asetetaan helposti saataville yleisen edun mukaista tieteellistä tutkimusta varten”. Olisi tärkeää, että Suomessa selvitetäisiin yli hallinnonalojen, millaisia menettelyjä tämä voisi tarkoittaa ja miten datan löydettävyys eri käyttötarkoituksiin ml. tutkimuskäyttö varmistetaan.

Vapaamuotoiset huomiot selvityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Talsi Noora
Xamk

Westman Stina
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu